

BỘ Y TẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC - ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRIỆU MẠNH TOÀN

**ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ SỎI BÀNG QUANG
BẰNG NỘI SOI TÁN SỎI CƠ HỌC TẠI BỆNH VIỆN
ĐA KHOA TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SĨ NỘI TRÚ BỆNH VIỆN

Thái Nguyên 2014

BỘ Y TẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC - ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRIỆU MẠNH TOÀN

**ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ SỎI BÀNG QUANG
BẰNG NỘI SOI TÁN SỎI CƠ HỌC TẠI BỆNH VIỆN
ĐA KHOA TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Ngoại Khoa
Mã số: NT 62 72 07 50

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SĨ NỘI TRÚ BỆNH VIỆN

Hướng dẫn khoa học: TS. VŨ THỊ HỒNG ANH

Thái Nguyên 2014

LỜI CẢM ƠN

Với lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc, tôi xin chân thành cảm ơn TS. Vũ Thị Hồng Anh người đã tận tâm hướng dẫn tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Xin được bày tỏ lòng biết ơn các thầy trong Hội đồng bảo vệ luận văn tốt nghiệp đã giúp đỡ tôi trong quá trình xây dựng đề cương và hoàn thành khóa luận.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, phòng đào tạo sau đại học, các thầy cô trong bộ môn ngoại - Trường đại học Y Dược Thái Nguyên; Ban giám đốc, tập thể khoa Ngoại - Bệnh viện Đa khoa Trung ương Thái Nguyên, Bệnh viện trường đại học Y Dược Thái Nguyên đã dạy bảo, tạo những điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám đốc, phòng kế hoạch tổng hợp, khoa ngoại tiết niệu - Bệnh viện Đa khoa Trung ương Thái Nguyên và tập thể khoa phẫu thuật tiết niệu - Bệnh viện Hữu Nghị Việt Đức đã tạo mọi điều kiện thuận lợi giúp tôi trong quá trình học tập và thực hiện luận văn.

Xin cảm ơn cha mẹ và gia đình, những người luôn bên tôi động viên, dành cho tôi những điều kiện thuận lợi nhất để học tập và nghiên cứu. Xin cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp và các bạn nội trú đã giúp đỡ, động viên tôi trong quá trình học tập. Cảm ơn tất cả các bệnh nhân trong nghiên cứu và thân nhân của họ đã tạo điều kiện cho tôi hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, ngày tháng 11 năm 2014

Triệu Mạnh Toàn

CHỮ VIẾT TẮT

BA	Bệnh án
Be	Bénique: Que nong niệu đạo
BN	Bệnh nhân
BQ	Bàng quang
ĐM	Động mạch
NXB	Nhà xuất bản
NQ	Niệu quản
UIV	Chụp niệu đồ tĩnh mạch (Urographie Intraveineuse)

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Phân bố đối tượng theo tuổi và giới	32
Bảng 3.2. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo nghề nghiệp	32
Bảng 3.3. Phân bố đối tượng nghiên cứu theo địa dư và dân tộc	33
Bảng 3.4. Lý do vào viện.....	34
Bảng 3.5. Triệu chứng lâm sàng	34
Bảng 3.6. Kết quả xét nghiệm nước tiểu.....	36
Bảng 3.7. Kết quả điều trị khi bệnh nhân ra viện	38
Bảng 3.8. Ảnh hưởng của giới tới thời gian phẫu thuật.....	38
Bảng 3.9. Đặc điểm số lượng sỏi của các đối tượng.....	39
Bảng 3.10. Ảnh hưởng của số lượng sỏi tới thời gian phẫu thuật	39
Bảng 3.11. Ảnh hưởng của kích thước sỏi tới thời gian phẫu thuật	40
Bảng 3.12. Các triệu chứng lâm sàng khám lại	41
Bảng 3.13. Kết quả siêu âm ở bệnh nhân khám lại.....	41

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Tiền sử bệnh của các đối tượng nghiên cứu.....	33
Biểu đồ 3.2. Thời gian phát hiện bệnh ở các nhóm tuổi.....	35
Biểu đồ 3.3. Biến chứng sau mổ.....	37
Biểu đồ 3.4. Đặc điểm kích thước sỏi ở các đối tượng.....	40

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Thiết đồ cắt dọc qua chậu hông ở nữ	4
Hình 1.2. Thiết đồ cắt dọc qua chậu hông ở nam	5
Hình 1.3 Hình thể trong bàng quang ở nam giới	6
Hình 1.4. Hình ảnh của sỏi BQ trên phim hệ tiết niệu không chuẩn bị	12
Hình 1.5. Sỏi bàng quang trên phim UIV	13
Hình 1.6. Hình ảnh sỏi bàng quang trên siêu âm	14
Hình 2.1: Hệ thống dàn máy nội soi hãng stryker	28
Hình 2.2: Kim kẹp sỏi bàng quang và optic của hãng stryker	28

MỤC LỤC

ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Đặc điểm giải phẫu của bàng quang	3
1.2. Cơ chế bệnh sinh của sỏi bàng quang	9
1.3. Phân loại sỏi bàng quang	10
1.4. Triệu chứng sỏi bàng quang	10
1.5. Các phương pháp điều trị sỏi bàng quang	16
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	22
2.1. Đối tượng nghiên cứu	22
2.2. Phương pháp nghiên cứu	22
2.3. Các chỉ tiêu nghiên cứu	23
2.4. Phương pháp phẫu thuật thực hiện trong nghiên cứu	27
2.5. Thu thập và xử lý số liệu	30
2.6. Đạo đức nghiên cứu	30
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	32
3.1. Đặc điểm lâm sàng và cận lâm sàng của đối tượng nghiên cứu	32
3.2. Kết quả điều trị	46
Chương 4. BÀN LUẬN	42
4.1. Đặc điểm lâm sàng và cận lâm sàng	42
4.2. Kết quả điều trị	49
KẾT LUẬN	61
KHUYẾN NGHỊ	62
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

ĐẶT VẤN ĐỀ

Sỏi tiết niệu là một bệnh lý thường gặp với tỷ lệ bệnh vào khoảng 2% - 3% dân số và thay đổi tùy theo từng vùng [51]. Tỷ lệ bệnh sỏi tiết niệu thay đổi theo tuổi, giới, chủng tộc và cao hơn ở những cộng đồng sống ở vùng núi cao [36], sa mạc và nhiệt đới. Ở Mỹ, tỷ lệ sỏi tiết niệu ở đàn ông là 12%, phụ nữ 6% [40].

Ở Việt nam tỷ lệ bệnh nhân sỏi tiết niệu chiếm khoảng 1- 3% dân số và chiếm 30 - 40% bệnh lý tiết niệu nói chung. Sỏi bàng quang chiếm khoảng 30% sỏi hệ tiết niệu [7].

Triệu chứng lâm sàng của sỏi bàng quang thường điển hình. Do đó, việc chẩn đoán sỏi bàng quang không khó khăn, thậm chí bằng lâm sàng cũng có thể chẩn đoán được. Tuy nhiên có không ít bệnh nhân bị sỏi bàng quang đến viện khi đã có biến chứng như nhiễm khuẩn niệu, suy thận [8].

Trước đây, điều trị sỏi bàng quang chủ yếu bằng mổ mở lấy sỏi. Tuy nhiên, phương pháp này có nhược điểm thời gian nằm điều trị kéo dài, vết mổ làm mất thẩm mỹ và tỷ lệ biến chứng sau mổ như nhiễm trùng vết mổ, rò nước tiểu còn cao [19]. Hiện nay, có nhiều phương pháp điều trị sỏi bàng quang khác như nội soi tán sỏi cơ học [62], nội soi tán sỏi bằng siêu âm [63], nội soi tán sỏi bằng laser [46], lấy sỏi qua da [37], tán sỏi ngoài cơ thể [51]

Trong điều kiện nước ta hiện nay, nội soi tán sỏi cơ học được áp dụng rộng rãi và trở thành phương pháp điều trị chủ yếu do có nhiều ưu điểm như: hiệu quả, an toàn, thời gian nằm viện ngắn, bệnh nhân sớm trở lại với cuộc sống và công việc. Có nhiều nghiên cứu về điều trị sỏi bàng quang bằng tán sỏi cơ học và cho kết quả rất tốt. Theo nghiên cứu của Đàm Văn Cương (1995) [2], Anil Kumar (2004) [35], Vũ Hồng Thịnh (2004) [27], Lê kế

nghiệp (2013) [20], số bệnh nhân đạt kết quả tốt từ 90% - 97%, không có kết quả xấu. Thời gian nằm viện trung bình từ 2 ngày đến 5 ngày.

Tại bệnh viện Đa Khoa Trung Ương Thái Nguyên sau hơn 10 năm triển khai, phương pháp nội soi tán sỏi cơ học đã trở thành phương pháp chủ yếu điều trị sỏi bàng quang và được thực hiện thường quy. Để đánh giá một cách khách quan kết quả điều trị và biến chứng của phương pháp này, chúng tôi tiến hành nghiên cứu: **“Đánh giá kết quả điều trị sỏi bàng quang bằng nội soi tán sỏi cơ học tại Bệnh viện Đa Khoa Trung Ương Thái Nguyên”** nhằm 2 mục tiêu:

- 1. Mô tả một số đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng sỏi bàng quang được điều trị bằng nội soi tán sỏi cơ học tại bệnh viện Đa Khoa Trung Ương Thái Nguyên.**
- 2. Đánh giá kết quả điều trị và phân tích một số yếu tố ảnh hưởng tới kết quả điều trị sỏi bàng quang bằng nội soi tán sỏi cơ học tại bệnh viện Đa Khoa Trung Ương Thái Nguyên.**